

4. Christus, begin van iedere vernieuwing

“Vriend, waartoe ben je gekomen?” – “Simon, zoon van Johannes, heb je Mij lief?”

“Heer, Gij weet alles, Gij weet dat ik U bemin!”

Door ons vrienden te noemen, en door ons te vragen ons te realiseren dat de zin van onze roeping alleen dit ene is, helpt Jezus, en na Hem Benedictus, Bernardus en alle heiligen, ons ook te begrijpen van waaruit onze roeping herboren en vernieuwd kan worden. Voor Petrus wordt alles herboren wanneer hij ertoe komt “Gij” te zeggen tot Christus en zo aan Christus zelf zijn antwoord toe te vertrouwen op de oproep Hem te beminnen. Het is alsof Petrus tot Jezus zegt: “Gij roept mij op om uw vriend te zijn, uw beste vriend, om U te verkiezen boven al het andere en boven ieder ander en vooral om U te verkiezen boven mezelf. Maar ik begrijp dat als ik deze liefde, deze vriendschap niet aan U vraag, ik niets kan verzekeren, ik geen enkele trouw kan beloven. Mijn trouw aan uw liefde kan alleen maar de vrucht zijn van uw liefde voor mij, van de vriendschap die Gij mij schenkt. Mijn trouw, mijn liefde kan ik alleen beleven door ze te putten uit uw liefde, ik kan ze alleen opbouwen, vertrekkende van uw vriendschap die Gij mij hier en nu aanbiedt!”

Het is alsof Petrus zich hier een woord herinnert dat Jezus gesproken heeft aan het laatste Avondmaal: “Gij zijt mijn vrienden, als gij doet wat Ik u gebied. Ik noem u geen dienaars meer, want de dienaar weet niet wat zijn heer doet, maar u heb Ik vrienden genoemd, want Ik heb u alles meegedeeld wat Ik van de Vader heb gehoord. Niet gij hebt Mij uitgekozen, maar Ik u en Ik heb u de taak gegeven op tocht te gaan en vruchten voort te brengen die blijvend mogen zijn. Dan zal de Vader u geven al wat gij Hem in mijn naam vraagt.” (Joh 15,14-16)

Jezus zegt niet: “u heb Ik vrienden genoemd” alsof Hij ons een titel gaf. Hij zegt het in de zin dat Hij ons roept om deelgenoten te zijn van datgene wat Hem het meest dierbaar is: zijn verbondenheid met de Vader, het alles delen met de Vader. Door zijn vriendschap opent Christus ons om te genieten van alles wat Hij gemeenzaam heeft met de Vader. Hij geeft ons dus de Heilige Geest, Hij geeft ons heel hun trinitaire liefde en alles wat deze liefde bezit, wil, schept en bemint: niet alleen heel het universum, maar heel de mensheid, hetgeen een gave is vol verantwoordelijkheid en mededogen, vol van verlangen naar heil in Christus voor iedere mens. In de vriendschap van Christus kunnen we alles vragen aan de Vader. En niet enkel de mogelijkheid om alles te *vragen* is ons gegeven, maar om alles te *verkrijgen* van de Vader.

Dit alles geeft Jezus ons volkomen gratis, het is zijn keuze, niet de onze. Maar Hij biedt het ons aan, en dat betekent dat Hij ons vraagt het te aanvaarden, zoals men een vriendschap aanvaardt. Alles is ons gegeven in de vriendschap met Christus. Maar we kunnen alles weigeren. Hoezo? Door, zoals Judas, de vriendschap met de Heer te weigeren.

Wanneer Petrus in alle nederigheid het aanbod aanvaardt van de vriendschap die hij verraden had, ziet hij dat alles in hem zich honderdvoudig vernieuwt, dat heel de zending waarvoor Jezus hem had uitgekozen zich vernieuwt, herboren wordt. Niet meer om wat hijzelf doet of geeft, maar dankzij de vriendschap die Jezus tussen hen herstelt.

Na deze dialoog vraagt Jezus in essentie twee dingen aan Petrus: “Weid mijn schapen!” en “Volg Mij!” (cf. Joh 21,17.19.22). Wat betekenen ze? Ze betekenen dat in de uitwisseling van liefde met Jezus de roeping en de zending van Petrus zich volkomen vernieuwen. De enige voorwaarde om zijn zending te verwerklijken zal erin bestaan de Heer te volgen, dat wil zeggen, altijd bij Hem te blijven, verbonden met Hem bij iedere stap in zijn leven, tot aan zijn dood. Verbonden met Hem in vriendschap, dus met het hart.

Het is zo dat we moeten begrijpen wat voor ons deze zin van Christus in de Apocalyps betekent: “Ik maak alles nieuw” (Apc 21,5), en dus hoe we ons moeten openen voor de vernieuwing van alles en in het bijzonder van ons leven als we onze monastieke roeping volgen.

Tijdens de laatste Paaswake, die ik gevierd heb met onze zusters van Cortona, werd ik bijzonder getroffen door de oratie na de lezing waarin de profeet Ezechiël aankondigt dat de Heer ons een nieuw hart en een nieuwe geest zal geven: “Ik zal u een nieuw hart geven en een nieuwe geest in u uitstorten; Ik zal het stenen hart uit uw lichaam verwijderen en u een hart van vlees geven. Mijn geest zal Ik in u uitstorten en Ik zal ervoor zorgen dat ge mijn wetten nakomt en mijn voorschriften nauwkeurig onderhoudt. Ge zult wonen in het land dat Ik uw vaders gegeven heb; gij zult mijn volk en Ik zal uw God zijn.” (Ez 36,26-28)

De oratie luidt:

“God, uw kracht kent geen verflauwen en uw licht vermindert nooit. Zie welwillend neer op het sacrament van de hele Kerk. Voltrek in stilte het werk van uw verlossing, van eeuwigheid door u beschikt. Laat elk met eigen ogen zien hoe Gij opricht wat geknakt is, opnieuw doet leven wat verouderd is, en alles tot voltooiing brengt door Hem die van alles de oorsprong is, Jezus Christus, onze Heer.”¹

Dit is een liturgische tekst die de behoefte aan vernieuwing uitdrukt die de hele mensheid ondervindt, de Kerk, iedere gemeenschap en iedere individuele persoon. Inderdaad, wie verlangt niet dat alles wat verwoest is door het kwaad, door de zonde, door het geweld, door de ambitie en de begeerte van de machtigen, door de oorlog, heropgebouwd zou kunnen worden? Als we denken aan de beelden van de door de recente oorlogen verwoeste steden; als we denken aan het morele verval van onze maatschappij, van zovele families, van zovele jongeren; als we denken aan de precariteit van de politieke, culturele en religieuze instellingen in de hele wereld; als we denken aan de teloorgang van zovele kerkelijke en religieuze

---

¹ Latijnse tekst: “Deus, incommutabilis virtus et lumen ætérnum, réspice propítius ad totíus Ecclésiæ sacraméntum, et opus salútis humánæ perpétuæ dispositiόνis efféctu tranquillius operáre; totúsque mundus experiátur et vídeat deiécta érigi, inveteráta renovári et per ipsum Christum redíre ómnia in íntegrum, a quo sumpsére princípium.” De Nederlandse vertaling is iets letterlijker dan de versie in het missaal.

gemeenschappen, door ontrouw, door misbruik, door de narcistische neigingen van wie hen zouden moeten opbouwen... Hoe groot is de nood aan heropbouw overal!

Vervolgens spreekt de oratie van veroudering, niet alleen van leeftijd en van krachten, maar soms ook van de harten, van de wil, van het enthousiasme voor de grote idealen, de veroudering van de passie voor Christus, van de "eerste liefde" die ons ja deed zeggen met enthousiasme en het verlangen achter Hem aan te rennen.

Maar het gebed vat de ervaringen van vernietiging en veroudering samen als het verlies van integriteit, dat wil zeggen van eenheid en harmonie. Het verlies van de harmonische eenheid van ons leven, van onze gemeenschappen, van de mensheid, is de ervaring die ons kwetsbaarder doet voelen, meer verloren. Het is de toestand die het hart van Jezus vult met medelijden wanneer Hij de menigte ziet "als schapen zonder herder" (Mt 9,36). Het is de ervaring van vergankelijkheid, van het ineensstorten van het hart, van het leven en van alles wat het leven uitmaakt. Of nog het verlies van eenheid en verbondenheid tussen volkeren, binnen een volk, maar ook binnen de Kerk, binnen gemeenschappen, charismatische families of Ordes. Werkelijkheden die ooit verenigd, ongeschonden, harmonisch waren, misschien dankzij de leiding van een goede herder; versplinteren, ze vallen uit elkaar omdat ieder zijn eigen weg gaat, zijn eigen belang zoekt, de eigen kleine macht, de eigen roem.

Wat kan datgene wat uit elkaar gevallen is weer tot harmonische eenheid brengen? Wat kan aan de hele mensheid haar eenheid, haar heelheid teruggeven?

Het gebed van de Kerk ziet precies hierin de overwinning van de verrezen Christus. God heeft van alle eeuwigheid voorzien de mensheid te redden met de dood en de verrijzenis van Christus, door het "wonderbare sacrament van de hele Kerk", door het mysterie van de Kerk die het universele heil in Christus de Heer bewaakt, aankondigt en doorgeeft.

De oratie van de Paaswake die we aan het overwegen zijn kondigt ons aan dat het heil dat God bewerkt het mysterie is van de verrijzenis van Christus, dat zich meedeelt aan de menselijke realiteit door het leven van de Kerk. Door zijn dood en verrijzenis wordt Jezus Christus het begin, de bron van een vernieuwing van de menselijke realiteit die anders onmogelijk is: "... hoe Gij opricht wat geknakt is, opnieuw doet leven wat verouderd is, en alles tot voltooiing brengt door Hem die van alles de oorsprong is, Jezus Christus, onze Heer."

De Verrezenen is de oorsprong en het middel van elke vernieuwing, van elke heropbouw, van elke verjonging, van elk herstel van de volledige eenheid van alles wat menselijk is, te beginnen met onze harten, onze relaties, onze gemeenschappen. Inderdaad, alles heeft nood aan verrijzenis, maar alleen Christus is verrezen en alleen Hij is de oorsprong, de bron van elke vernieuwing voor ons en voor allen.

Het geloof moet ons niet alleen doen geloven in de verrijzenis alsof het een geïsoleerde werkelijkheid zou zijn, maar in de verrijzenis die, met de gave van de aanwezigheid van de Heer de wereld vernieuwt en alles heropbouwt wat de mens door de zonde heeft afgebroken en vernield. De vernieuwing waaraan we behoefte hebben is deze die alleen Christus kan bewerken als oorsprong van alles.